

ZVĚDAVCI

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA v DS

Environmentální výchova – je chápána jako výchova, směřující k souladu člověka s životním prostředím, (z anglického – environmental – týkajícího se životního prostředí). Zasahuje do různých oblastí lidských aktivit. Někdy se také setkáváme s pojmem výchova k trvale udržitelnému způsobu života, což může být chápáno jako synonymum pro environmentální výchovu.

EVVO klade důraz na poznávání životního prostředí (přírodního i uměle vytvořeného pro člověka), na uvědomování si nezbytnosti zachování základních a nejdůležitějších podmínek života jako předpokladu pro udržitelný rozvoj (UR), na poznávání vztahu člověka k přírodě a životnímu prostředí vůbec, na vytvoření preventivních nástrojů k jeho ochraně.

Záměr výchovy v environmentální oblasti – založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu a vytvořit základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí.

VYMEZENÍ POJMU ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVA A OSVĚTA - EVVO

- EVVO vede k myšlení a jednání, které je v souladu s životním prostředím tak, aby se udržela jeho kvalita i pro budoucí generace.
- Cílem EVVO je objektivní informovanost o stavu a vývoji životního prostředí. Tak, aby lidem, kteří ztratili přímý kontakt s přírodou, bylo vráceno povědomí o prostředí, ve kterém se pohybují a aby se začali chovat šetrně a předvídavě, což vyžaduje určité znalosti, dovednosti a hlavně silnou motivaci k pozitivním změnám, které povedou ke zdravému a funkčnímu prostředí kolem nás.
- Obsahem EVVO je nejen vytváření pozitivních postojů k životnímu prostředí, k úctě k životu ve všech jeho formách, znalost a péče o prostředí kolem nás, ale i pochopení vzájemné provázanosti oblastí, které jsou na první pohled odlišné a přece k sobě patří. Environmentální výchova je úzce spjata i se sociální, ekonomickou a kulturní oblastí a vede k pochopení zákonitostí, které tato vzájemná vazba vytváří.
- Postupné zdokonalování přírodní zahrady.

VÝCHOVNÉ PROSTŘEDKY A METODY

Pozorování

Děti projevují spontánní zájem o vše živé – živočichy, rostliny a houby. Pokud tento zájem není vhodnými způsoby rozvíjen, zaniká a někdy se dokonce změní v odpor. Prvním krokem je dát jim **čas a prostor k pozorování**. Dětem poskytujeme dostatek možností k pozorování každého zákoutí s rostlinou nebo se starým pařezem. Všude se něco hýbe, všude něco voní, všude lze nalézt něco zajímavého. Pečující osoba by měla trpělivě a pozorně naslouchat, když dítě vypráví, co objevilo a pochválit dítě, které něco zajímavého zjistilo. Dětem poskytně lupy, skleničky, nádoby, barevná sklíčka, dalekohledy, mikroskopy nebo nádoby s lupou ve víčku.

Experiment

Děti experimentují přirozeně. Někdy i zkoušení maličností během dne je z jejich pohledu chápáno jako malé osobní experimentování. Dětem nabízíme pokusy s barvami, skupenstvími, kapalinami, látkami, aby získali praktické zkušenosti.

Výchova prací

V DS Zvědavci děti zapojujeme do činností spojených s úklidem své pracovní plochy, hraček, ale také do činností spojených s údržbou a zvelebováním zahrady, krmením ptáků, nebo dokonce přípravou jídla i úklidem.

Třídění odpadu

Děti jsou vedeny k rozlišování různých materiálů a jejich třídění, ve třídě jsou kontejnery na tříděný odpad, které pravidelně využíváme. Při výtvarných aktivitách se velmi často využívá ke zpracování odpadový ekologický materiál.

Kontakt se zvířaty

V zimě se jedná o přikrmování ptáčků, věšení krmítek, budek. Spolupracujeme se Záchranou stanicí živočichů, pořádáme návštěvy zvířat, dravých ptáků. Děti tak mají možnost poznat živočichy, se kterými se ve volné přírodě nesetkají. V DS máme v plánu návštěvu pejska a v rámci canisterapie se naučíme, jak se o něj starat a jak se k němu chovat.

Kontakt s přírodninami

Děti poznávají všemi smysly. Kontakt s přírodninami je přirozený. Přírodniny mohou sloužit jako levné a každoročně dostupné hračky. Děti se s nimi setkávají při pobytu venku, mohou z nich tvořit (skořápky, mech, šišky, klacíky, mušle) v rámci pokusů a objevů je pozorovat pod lupou, osahávat.

Hudba přírody

Můžeme použít celou řadu písní o přírodě, o vztahu člověka k přírodě, písní, ve kterých člověk oslavuje přírodu nebo její prvky. Učíme děti písně nejen proto, aby rozvíjely hudební gramotnost, ale také proto, aby v budoucnu uměly ventilovat silné emoce vhodným způsobem (písní). Příroda ovšem poskytuje také hudební inspiraci – zvuky, dunění, rezonance, ozvěny.

Dramatická výchova

Je prostředkem pro vyjádření emocí, zprostředkovává situace chování mezi lidmi a zvířaty. Využíváme příběhy z přírody, pohádky s tématem zvířat, rostlin, vztahů. Dramatickou výchovu zařazujeme i do pohybové chvílky – růst rostlinek, zvířátka.

Slavnosti

Pro realizaci environmentální výchovy je velmi efektivní forma oslav a slavností. Nejznámější slavnost je Den Země, mezi další tradiční slavnosti patří masopust, dožínky, hody, Vánoce, Velikonoce.

Počítání, měření, vážení

Příroda a přírodniny poskytují příležitost pro mnoho aktivit rozvíjejících předmatematické schopnosti a logické myšlení. Na zahradě realizujeme aktivity, při kterých se děti učí hledat rovnováhu a těžiště předmětů i svého těla při pohybových aktivitách.

Přírodovědné procházky a výlety

V rámci pobytu venku realizujeme výlety do přírody, lesa, navštěvujeme kukuřičné bludiště, farmy, interaktivní lesní hřiště, navštěvujeme farmy v blízkém okolí, jejich interaktivní programy pro děti.

Prostředí DS

Soustavně je zvelebováno a zkrášlováno vnitřní a vnější prostředí DS. Neustále je dbáno na školní hygienu – třída je náležitě osvětlena, řádně větrána a jejich prostředí je zpříjemněno pokojovými rostlinami, barevnou výzdobou, květin a obrázků s ekologickou tematikou – stále máme na mysli význam a nenahraditelnost přímého kontaktu dětí s přírodou.

VYUŽITÍ ZAHRADY PŘI VÝUCE A ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI

Na zahradě se staráme o záhonky se zeleninou, ovocem a bylinkami, zaléváme, plejeme, sklízíme. S dětmi jsme ze semínek vypěstovali lesní jahody, které jsou na našem záhonku stále.

Plánujeme využít zahradu k celoročnímu provozu při akcích pro rodiče, společné osázení a osetí záhonků bylinkami, ovocem a zeleninou. V dalším období budeme společně pečovat o zahradu a pořádat zkoumavá odpoledne – pokusy s přírodními materiály, společná podzimní údržba zahrady, sklizeň úrody.

SPOLEČNÉ AKCE PRO RODIČE DĚTÍ

- 1. čtvrtletí** – Setí bylinek, zeleniny, a dalších rostlin do truhlíků, dle počasí i na záhonky, péče o následné výpěstky. Akce pro rodiče s dětmi – společné odpoledne „Vstávej semínko“ – děti s rodiči zasejí semínka, o které se budou děti starat.
- 2. čtvrtletí** – Přesazování výpěstků na záhonky, péče o zahradu – úklid, příprava zeminy, osázení květinami, keři a stromy, zvelebování zahrady, společné odpoledne pro rodiče a děti – hry s přírodninami a jejich zkoumání, pokusy, hry s vodou.
- 3. čtvrtletí** – Sklizeň úrody, úklid zahrady, hrabání listí, využití biologického materiálu, kooperace dětí a rodičů, práce se zahradním nářadím. Návštěva pracovníka ze záchranné stanice živočichů – beseda a ukázka jeho práce.
- 4. čtvrtletí** – Zazimování zahrady, výroba krmítek pro ptáčky, společná práce rodičů a dětí – následné

umístění na zahradu, pozorování ptáčků, povídání o vhodném krmení pro ně.

DALŠÍ PLÁNOVANÉ AKTIVITY

- získávat nové poznatky z oblasti EVVO studiem odborné literatury, odborných článků a pojednání
- vymezovat výchovné cíle EVVO v DS na základě vlastních zkušeností a prožitkového učení
- probouzet v dětech zájem o přírodu a všechno živé
- učit se vnímat vše kolem nás vždy v souvislostech a vzájemné harmonii
- naučit se používat cit a rozum
- chovat se odpovědně ke světu, lidem a přírodě kolem nás
- pečovat o přírodu a chránit život
- vytvořit u dítěte elementární vědomí o okolním světě a jeho dění kolem nás
- vytvořit u dítěte elementární vědomí o vlivu člověka na životní prostředí (lokální i globální oblast)
- vytvořit u dítěte elementární vědomí pro otevřený a odpovědný postoj dítěte k přírodě a životnímu prostředí, ke smysluplnému jednání a tvořivosti ve prospěch životního prostředí
- dosáhnout u dítěte elementární znalosti, dovednosti, postoje a návyky důležité pro budoucí rozvoj jeho kompetencí v oblasti EVVO (komunikativní, sociální, personální, řešení problémů, pracovní, občanské)
- utvářet si zdravý životní styl a hierarchii životních hodnot

Schváleno dne: 19.1.2022

Schválil: Královce